

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
2018-2019 Yargıtay Etik İlkeler Kliniği Çalışma Raporu
Öğretim Görevlileri: Prof. Dr. Gülriz Uygur

Tarih: 09/03/2019 – 10/03/2019

16/03/2019 – 17/03/2019

Ankara

2019

İçindekiler

1. Klinik Çalışmalarına Dair Bilgiler	2
2. Klinik Çalışmada Katılımcıları Etkileyen Faktörler	3
2.1. Olumlu Faktörler	3
2.2. Olumsuz Faktörler ve Tavsiyeler	4
3. Kazanımlar	6
3.1. Katılımcıların Kazanımları.....	6
3.2. Kolaylaştırıcıların Kazanımları	6
4. Anket Değerlendirmesi	7
5. Sonuç.....	11

1. Klinik Çalışmalarına Dair Bilgiler

Yargı Etiği İlkeleri programına çalışmalar 2018-2019 ders yılı birinci dönemi 20 Eylül 2019 tarihinde Yargıtay Hukuk Kliniğiyle başlamıştır. Bu kliniğe katılan 32 öğrenciye eğitimcilerin eğitimi 20 Eylül'den 20 Aralık tarihine kadar haftada bir gün ve üç saat olarak verilmiştir. Eğitim etiğin anlamı, meslek etiği etik teoriler çerçevesinde yoğunlaşmış yargı etiği ilkelerinin anlatımıyla sonlanmıştır. Eğitimin sonunda öğrenciler iki kişilik eğitici grupları olarak belirlenmiştir. Bu gruplara sunum metni verilip, öğrencilerin bu metin üzerinden görsellerle slayt hazırlamaları istenmiştir. Aralık ayı boyunca öğrenciler eğitimciler olarak ilk sunum denemelerini hazırladıkları sunumlarıyla yapmışlardır. Mart 2019 tarihinin başından 9 Mart tarihine kadar eğitici öğrencilerin son sunum hazırlıkları incelenmiş ve sunuma ilişkin eksiklikleri giderilerek sunuma tam hazırlanmaları sağlanmıştır. Eğitimin büyük bir çoğunluğu Prof. Dr. Gülriz Uygur tarafından verilmiştir. Aynı zamanda Yargıtay Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Mustafa Saldırım tarafından da kolaylaştırıcı arkadaşlara eğitim verildi. Yine bu çalışmalarda Dr. Olcay Karacan da katkıda bulundular. Ayrıca Yargıtay hâkimleri, savcılar ve personelleri 4 günlük eğitimde katılımcılara kendi meslek alanına dair kısımları anlatıp tecrübelerini aktardılar.

Eğitici öğrencilerin hazırlanmasının ardından dört günlük yargı etiği programı başlamıştır. Bu etkinliğe katılımcı olarak hukuk fakültesi öğrencileri katılmıştır. Bu eğitimin ilk gününe Yargıtay üyeleri ve tetkik hâkimleri katılarak ilk dersleri yapmışlardır. Bunun ardından eğitici öğrenciler eğitime devam etmişlerdir. Eğitim toplam 15 sınıfta ve en fazla 25 katılımcı öğrencinin katılımıyla gerçekleşmiştir. Etkinliğin son gününde de Yargıtay Savcılar ve personeli gelerek kendileriyle ilgili yargı etiği ilkelerini anlatmışlardır. Etkinlik katılımcı öğrencilere katılım belgesinin verilmesiyle sona ermiştir.

Bu klinik çalışma katılanlara yargıda etik ilkelere bağlı kalmanın önemini vurgulamayı, etik ilkelerin geleceğin hukukçusu olacak olan öğrenciler arasında da yaygınlaştırılmasını amaçlamıştır. Klinik sonunda hem kolaylaştırıcılara hem de katılımcılara belli sorular yöneltilmiş böylelikle klinik çalışmanın artı ve eksi yönleri belirlenmeye çalışılmış ve katılımcılardan eğitimin daha kaliteli hale gelmesi için tavsiyeleri alınmıştır.

2. Klinik Çalışmada Katılımcıları Etkileyen Faktörler

2.1. Olumlu Faktörler

Katılımcılar, dört gün boyunca katıldıkları bu eğitimde, eğitime dair hangi araçların kendilerini daha olumlu etkilediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca kolaylaştırıcılar da yazdıkları raporlarda bu olumlu faktörlere değinmişlerdir. Hemen hemen her katılımcının üzerinde durduğu olumlu faktör interaktif çalışmalar olmuştur. Normal hukuk eğitimi boyunca soru sormak dışında aktif katılım gösteremeyen öğrenciler yapılan etkinlikler sayesinde interaktif katılım sağlamış ve bu durum konuyu daha iyi anlamalarına vesile olmuştur. Belirtilen diğer olumlu faktörleri madde madde sıralamak gerekirse:

Olumlu faktörler

- Kurgulanan olaylar üzerinden etik değerlendirmelerin yapılması
- Konu anlatımında video, karikatür gibi görsellerin kullanılması
- Yargıtay üyelerinin eğitime katılması
- Sağlıklı bir tartışma ortamının bulunması
- Somut, yaşanan örnekler üzerinden tartışmalar yapılması
- Yaratıcı etkinliklerin yapılması
- Katılımcılara fikirlerinin sorulması böylelikle onlara değer verildiğinin gösterilmiş olması
- Grup çalışmalarının yapılması
- Etik ikilem tartışmalarının yapılması
- Eğitim sırasında kitap ve film tavsiyelerinin yapılması
- Katılımcılarda etik farkındalık sağlanması
- Sınıf mevcudunun az olması böylelikle katılımın daha rahat gerçekleşmesi
- Kolaylaştırıcıların katılımcıları katılmaya zorlayıcı bir tutum yerine teşvik edici bir tutum sergilemesi
- Bilgi kumbarası etkinliği sayesinde katılımcıların kendilerini yazılı olarak ifade etmesi
- Kolaylaştırıcıların genç ve dinamik olması
- Kolaylaştırıcıların samimi ve içten tavırlarda bulunmaları

- Kolaylaştırıcıların katılımcılara yukardan bakan bir tavırda bulunmaması ve aslında kendilerinin de katılımcılarla birlikte öğrendiğini sık sık vurgulamaları

2.2. Olumsuz Faktörler ve Tavsiyeler

Katılımcılara ve kolaylaştırıcılara Yargıtay Etik İlkeler Klinik Çalışmasını daha iyi bir hale getirebilmek için eğitim sırasında onları etkileyen olumsuz/eksik faktörleri belirtmeleri ve tavsiyeleri istendi. Böylelikle önümüzdeki yıllarda daha efektif bir klinik çalışma yapmak mümkün hale gelecektir. Farklı farklı olumsuz noktalar belirtilse de eğitim süresinin uzunluğu ile eğitimin hâkim ve savcılar tarafından verilmemesi (en azından her gün gelmelerinin istenmesi) en çok eleştirilen/eksik olan kısım olarak görülmektedir. Belirtilen diğer olumsuz faktörleri madde madde sıralamak gerekirse:

Olumsuz faktörler

- Eğitimin süresinin uzun olması
- Eğitimin başlama saatinin çok erken olması
- Amfi ortamının eğitimin amacına uygun olmaması
- Konuların bir sonuca bağlanamaması
- Avukatlıktaki etik ilkeler üzerinde durulmaması
- Katılımcılardan her noktada konuşmalarının beklenmesi
- Kolaylaştırıcıların katılımcılardan gelen soruların üzerinde çok fazla durmaması
- Konu anlatımının zaman zaman yoğun ve sıkıcı olması
- Yargıtay Etik İlkeler Kliniği çalışmasının tamamen hâkim ve savcılar tarafından yürütüleceğinin düşünülmesi bu sebeple ilk başta bir hayal kırıklığı oluşması
- Tartışmaların gerçek olaylar ve deneyimler üzerinden değil varsayımlar üzerinden yapılması
- Konu anlatımında bazı kavramların çok sık tekrar edilmesi
- Eğitim süresince verilen molaların azlığı ve gruplar arasında bu konuda koordinasyonun sağlanamaması
- Kolaylaştırıcıların yetersiz bulunması
- Anlatımın zaman zaman fazla teorik ve ağır bulunması
- Çok basit örnekler üzerinde durulması
- Sınıfların fiziki yetersizlikleri
- Katılımcılara yönelik bir kaynak hazırlanıp dağıtılmaması
- Bazı grupların birleşmek zorunda kalması

- Hâkim ve savcılarının sadece belli günlerde gelmesi, her gün gelmelerinin istenmesi
- Sunum için hazırlanan ortak metnin yetersiz bulunması
- Sunumlarda yer verilen etkinlik ve görselin yetersiz olması
- Eğitim saatlerinin bir standartının olmaması

Tavsiyeler

- Avukatlık meslek etiği ve avukatlar da programa dâhil olmalı
- Slaytların sayısı azaltılıp daha çok grup çalışması yapılmalı
- Kolaylaştırıcılar metinleri slayttan okumamaya çalışmalı
- Eğitimde kullanılan materyal sayısı arttırılmalı
- Hâkim ve savcılarının eğitimde daha çok yer almalı
- Her konuda katılımcıların fikri alınması hususunda ısrarcı olunmamalı
- Eğitim hafta içi yapılmalı
- Molalar daha fazla olmalı
- Eğitimin başlama ve bitiş zamanlarının ve mola başlama ve bitiş zamanlarının bir standartı olmalı
- Gruplardaki katılımcı sayıları daha az olmalı
- Gruplardaki katılımcı sayısı daha fazla olmalı
- Daha fazla mahkeme kararı incelenmeli
- Eğitimler amfilerde olmamalı
- Eğitim süresi daha kısa tutulmalı
- Akademisyenlerin eğitime katılması
- Program süresi daha kısa tutulmalı
- Tartışmalar bir sonuca bağlanmalı
- Görülen ilkelerin Türk hukukunda yansımaları olup olmadığı incelenmeli
- Tartışılacak konular önceden katılımcılarla paylaşılmalı
- Eğitim içeriği daha yoğun olmalı
- Katılımcıların katılımının sağlanması için daha disiplinli olunmalı
- Kolaylaştırıcılar da konular hakkında fikirlerini beyan etmeli
- İlk gün tanışma etkinliği yapılmalı
- Katılımcıların sorularına karşı daha çok özen gösterilmeli
- Program sadece Yargıtay ile değil Danıştay ve Anayasa Mahkemesi ile birlikte yürütülmeli
- Daha düşündürücü ve zor örnekler kullanılmalı
- Anlatılanlarda tekrara düşülmemeli

3. Kazanımlar

3.1. Katılımcıların Kazanımları

Katılımcılar, dört gün boyunca hafta sonları gelerek bu eğitimi aldılar. Öncelikle etik ilkelere dair bilgi sahibi olmaları onların en çok belirttiği kazanım olmuştur. Bu kazanımın yanı sıra hâkimlerle ve savcılarla konuşmak onlar açısından önemli bir kazanım olmuştur. Madde madde sıralamak gerekirse:

- Etik farkındalığına sahip olmak
- Meslekten kişilerle doğrudan iletişime geçebilmek
- Fikir alışverişinde bulunabilmek
- Olaylara daha farklı açılardan bakabilmek
- İnteraktif katılım sayesinde eleştirel düşünmenin gelişmesi

3.2. Kolaylaştırıcıların Kazanımları

Kolaylaştırıcılar zorlu bir sürecin ardından bu etkinliğin onlara çok şey kazandırdıklarını belirttiler. Özellikle kolaylaştırıcılar etik farkındalıklarının arttığını ve özgüvenlerinin geliştiğini belirtmişlerdir.

Bu iki temel kazanım dışında belirttikleri diğer kazanımlar:

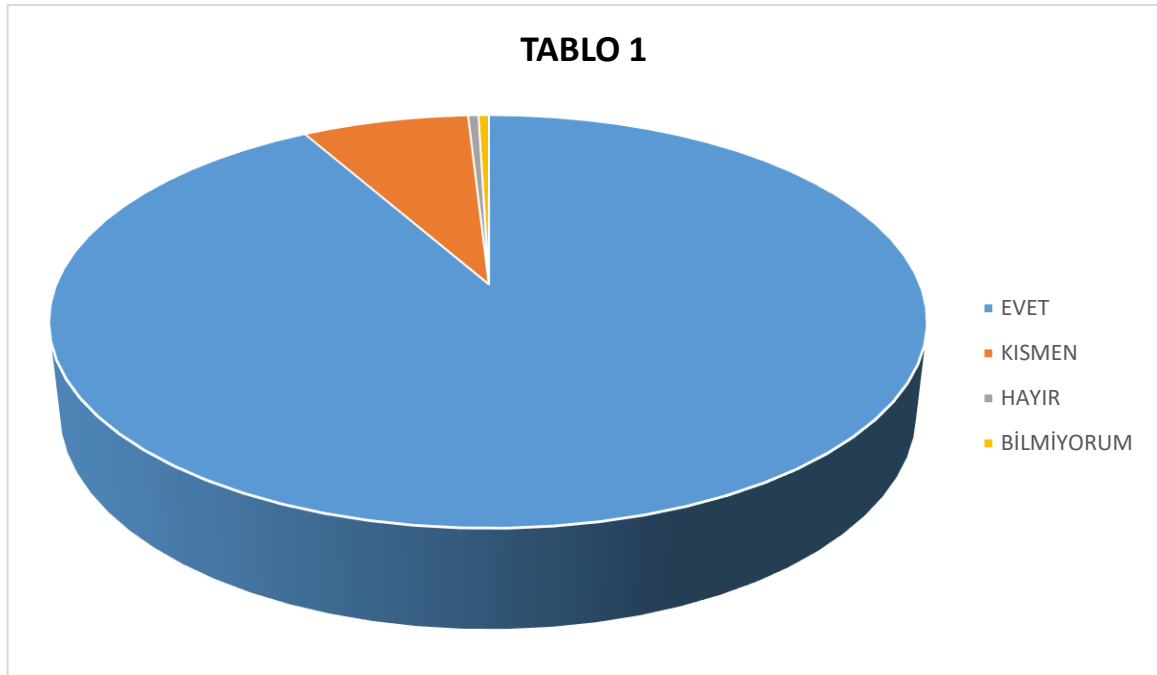
- Sunum tekniklerinin gelişmesi
- Takım çalışmasını öğrenmek
- Rekabetçi bir ortam olmadan bir şeyler yapmak
- Günlük hayattaki olayları etik açıdan daha iyi yorumlayabilmek
- Topluluk önünde konuşma becerisinin kazanılması
- Düşünce yapısının olgunlaşması
- Hâkim ve savcılarla tanışıp meslek üzerine konuşmak
- Fikir alışverişi yapma becerilerinin gelişmesi
- Etik konusunda sadece üniversitelerin değil yargı makamlarının da bir çalışma yapmasının onların bu mesleğe daha umut dolu bakmalarını sağlaması

4. Anket Değerlendirmesi

Katılımcı öğrencilere dağıtılan anketlerde beğenilerin ve şikâyetlerin tam anlamıyla görülebilmesi amacıyla açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Bu program, programa katılma gerekçenizi karşıladı mı?

Katılımcı öğrencilere ilk olarak bu eğitimin katılma gerekçelerini karşılayıp karşılamadığı sorulmuştur. Dağıtılan anketi dolduran 220 öğrenciden 202 öğrenci EVET, 16 öğrenci KISMEN, 1 öğrenci HAYIR, 1 öğrenci de BİLMİYORUM cevabını vermiştir.

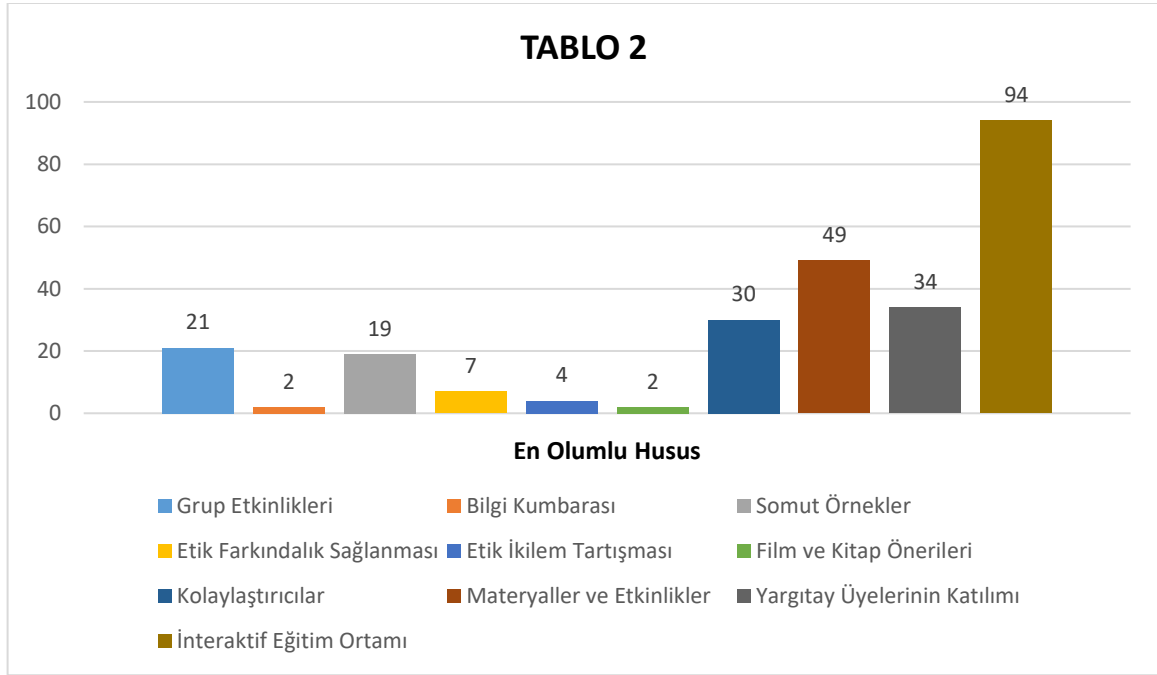
Programla ilgili olarak en olumlu (veya en etkili etkinlik olarak) belirteceğiniz husus nedir?

Öğrencilere ikinci olarak programda en olumlu gördükleri husus sorulmuştur. Katılımcı öğrenciler anketlerde bu soruya genelde birden fazla cevap vermişlerdir. Öğrenciler tarafından 21 kez grup etkinlikleri, 2 kez bilgi kumbarası etkinliği, 19 kez somut ve yaşanmış örneklerden yararlanılması, 7 kez programda etik farkındalık sağlanması, 4 kez etik ikilem tartışmaları yapılması, 2 kez film ve kitap önerilerinin yapılması, 30 kez kolaylaştırıcıların tavırları ve donanımı, 49 kez

sunumlarda kullanılan görsel ve işitsel materyaller ve yer verilen etkinlikler, 34 kez Yargıtay üyelerinin eğitime katılımı, 94 kez de eğitim boyunca interaktif bir ortamın olması ve tartışmaların rahatlıkla yapılabilmesi en olumlu husus olarak yazılmıştır.

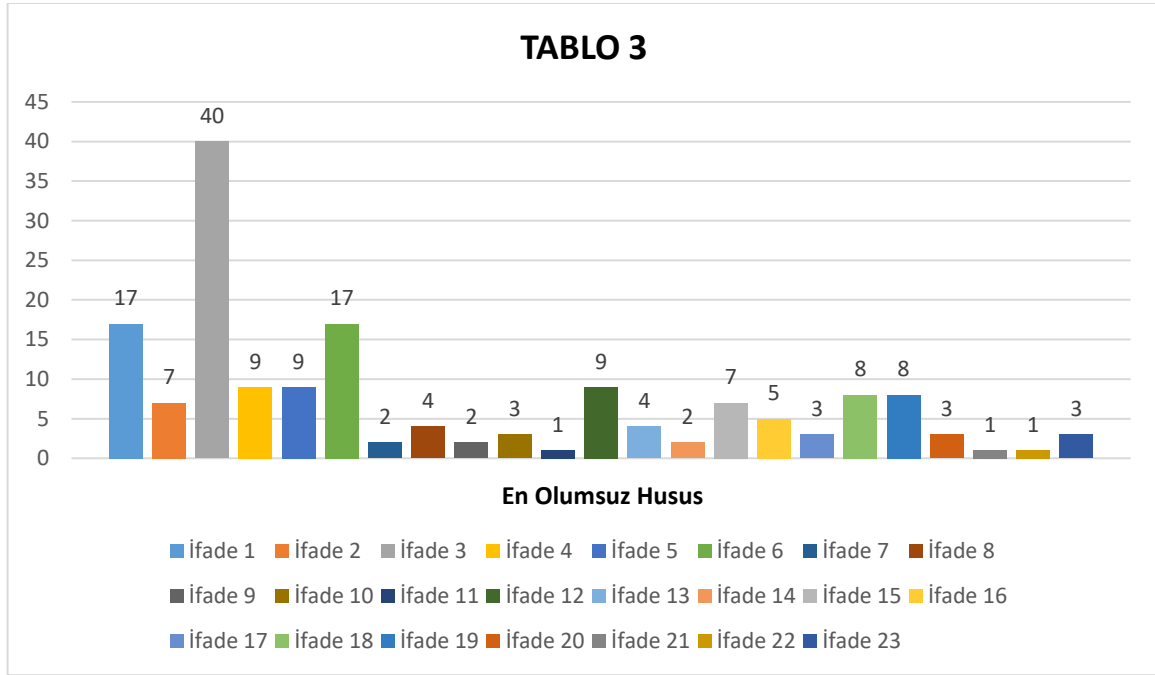

Programla ilgili en olumsuz olarak belirteceğiniz husus nedir?

Öğrencilere üçüncü olarak öğrencilere en olumsuz gördükleri husus sorulmuştur. Öğrencilerin çoğunluğu bu soruya da birden çok cevap vermişlerdir. Öğrenciler tarafından 17 kez Yargıtay üyelerinin az katılımı (İfade 1), 7 kez slayt metinlerinin tekdüze ve sıkıcı olduğu (İfade 2), 40 kez programın süresinin çok uzun olduğu (İfade 3), 9 kez amfi ortamının bu eğitimin amacına uygun olmadığı (İfade 4), 9 kez kolaylaştırıcıların sadece öğrencilerden oluştuğu (İfade 5), 17 kez başlama saatinin çok erken olduğu (İfade 6), 2 kez kolaylaştırıcıların donanımının yetersiz olduğu (İfade 7), 4 kez anlatımın çok fazla teorik ve ağır olduğu (İfade 8), 2 kez kullanılan örneklerin çok basit olduğu (İfade 9), 3 kez ısrarla katılımcılara soru sorulduğu (İfade 10), 1 kez grup çalışmalarının yetersiz olduğu (İfade 11), 9 kez yapılan tartışmaların bir sonuca bağlanmadığı (İfade 12), 4 kez sunumlarda kullanılan materyallerin ve verilen örneklerin yetersiz olduğu (İfade 13), 2 kez molaların kısa ve yetersiz olduğu (İfade 14), 7 kez programın ve molaların başlama ve bitiş saatlerinin bir standartının olmaması (İfade 15), 5 kez grupların birleşmesi (İfade 16), 3 kez akademisyenlerin eğitim vermemesi (İfade 17), 8 kez katılımcıların katılımının az olduğu (İfade 18), 8 kez sadece hâkimlik ve savcılık mesleğine dair

etik ilkelerin anlatıldığı (İfade 19), 3 kez sınıfların fiziki yetersizliği (İfade 20), 1 kez katılımcıların sorularının yeterince önemsenmediği (İfade 21), 1 kez katılımcılar için bir kaynak hazırlanıp dağıtılmaması (İfade 22), 3 kez de programın 4 güne sıkıştırılmış olduğu (İfade 23) cevapları verilmiştir.

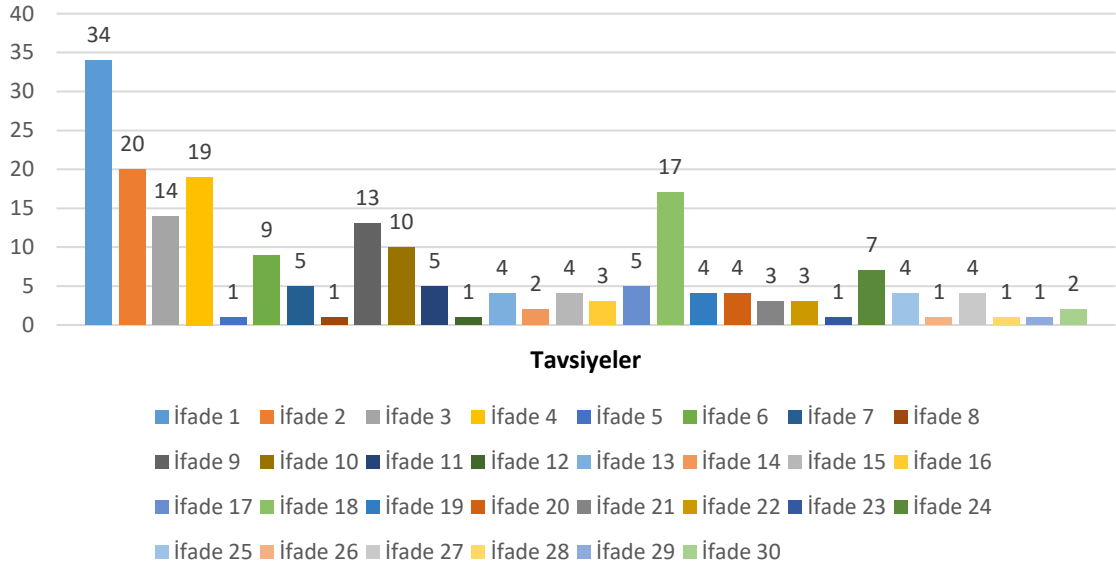
Program içerisinde farklılaşmasını/gelişmesini önerdiğiniz hususlar varsa gerekçeleriyle birlikte belirtmenizi rica ederiz.

Öğrencilere dördüncü olarak gerekçeleriyle birlikte tavsiyeleri sorulmuştur. Öğrencilerin gerekçe olarak en olumsuz husus olarak gördükleri eksiklikleri belirttiği görülmüştür. Öğrenciler tavsiye olarak ise 34 kez Yargıtay üyelerinin eğitim süresinin daha uzun olması (İfade 1), 20 kez eğitimde daha çok diyalogun sağlanması ve etkinlik sayısının artırılması (İfade 2), 14 kez sunumlarda daha fazla materyal kullanılması (İfade 3), 19 kez eğitim süresinin daha kısa olması (İfade 4), 1 kez katılımcıların sorularına daha özenle yaklaşılması (İfade 5), 9 kez kolaylaştırıcıların slaytları okumaması (İfade 6), 5 kez tartışmaların sonuca bağlanması (İfade 7), 1 kez aynı dönemden öğrencilerin aynı sınıfta olması (İfade 8), 13 kez eğitimde avukatlık etik ilkelerine ve avukatlara yer verilmesi (İfade 9), 10 kez akademisyenlerin de eğitim vermeleri (İfade 10), 5 kez bahsedilen konularda tekrara düşülmemesi (İfade 11), 1 kez tartışılacak konuların daha önce katılımcılarla paylaşılması (İfade 12), 4 kez daha fazla mola verilmesi (İfade 13), 2 kez eğitimin hafta içinde yapılması (İfade 14), 4 kez eğitimin daha uzun sürmesi (İfade 15), 3 kez

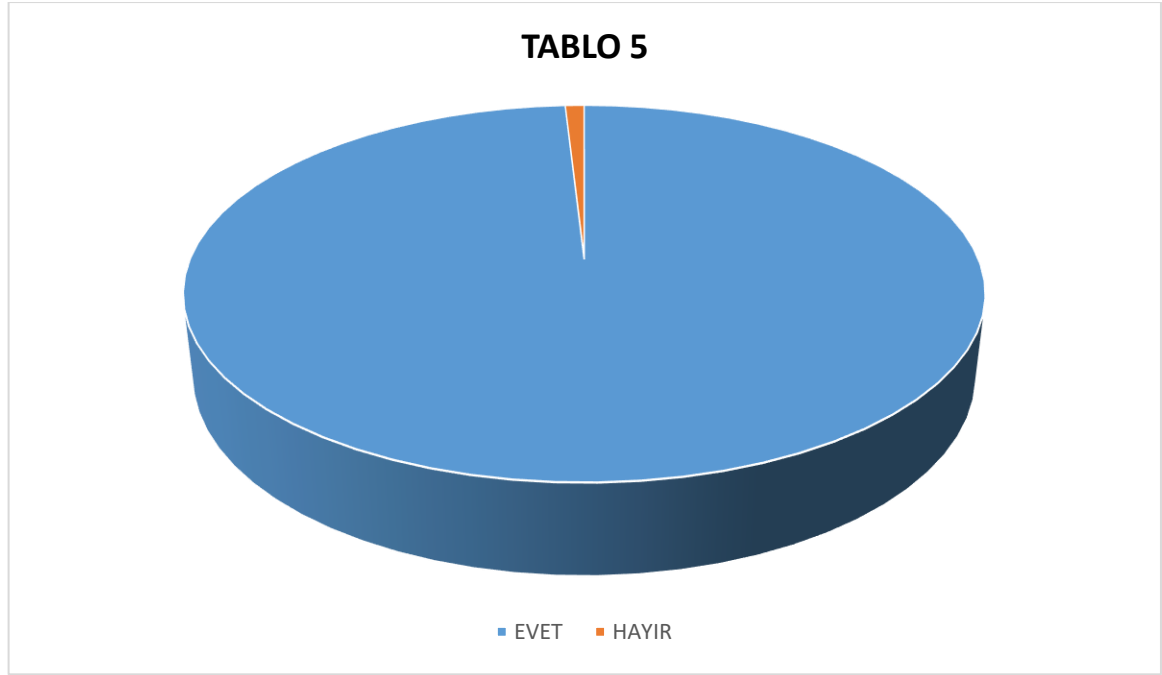
bahsedilen ilkelerin Türk hukukunda yansımaları olup olmadığı incelemesinin yapılması (İfade 16), 5 kez örneklerin ve etkinliklerin geliştirilmesi (İfade 17), 17 kez daha fazla somut örnek verilmesi (İfade 18), 4 kez gruplardaki öğrenci sayısının daha az olması (İfade 19), 4 kez eğitimin amfilerde yapılmaması (İfade 20), 3 kez eğitim ve mola saatlerinde bir standart olması (İfade 21), 3 kez fiziki koşulları uygun yerlerde eğitimin yapılması (İfade 22), 1 kez grup öğrenci sayısının daha fazla olması (İfade 23), 7 kez eğitimin daha geç bir saatte başlaması (İfade 24), 4 kez her konuda ısrarla katılımcılara fikrinin sorulmaması (İfade 25), 1 kez ilk gün tanışma etkinliği yapılması (İfade 26), 4 kez eğitime geç kalan ve gelmeyenlerin katılımını sağlamak için daha disiplinli davranılması (İfade 27), 1 kez programın sadece Yargıtay ile değil Danıştay ve Anayasa Mahkemesi ile birlikte yürütülmesi (İfade 28), 1 kez eğitim içeriğinin daha yoğun olması (İfade 29), 2 kez de kolaylaştırıcıların da fikirlerini beyan etmesi (İfade 30) tavsiyeleri gelmiştir.

TABLO 4

Bu programın mesleki gelişiminize katkı sağlayabileceğini düşünüyor musunuz? Gerekçeleriyle birlikte paylaşmanızı rica ederiz.

Öğrencilere son olarak bu soru yöneltilmiştir. 220 öğrenciden 218'i bu soruya EVET cevabını vermiştir. İki öğrenci ise eğitimde üstünde durulan ilkelerin uygulamada uygulanamayacağını düşündükleri için HAYIR cevabını vermiştir.

5. Sonuç

Katılımcılarla yüz yüze yapılan görüşmeler, anketler Yargıtay Etik Klinik Çalışması'nın amacına ulaştığını bizlere göstermektedir. Öğrenciler bu klinik çalışmada meslekte daha fazla kişileri görmeyi ümit ederken aynı zamanda bu klinik çalışmasının bütün üniversitelerde verilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Katılımcılar ve kolaylaştırıcılar ifadelerinde Yargıtay'a ve Prof. Dr. Gülriz Uygur'a teşekkürlerini sunmuşlardır. Öğrencilerin öğrenci odaklı bir eğitim ile bu konuda bilgilendirilip meslekte kişilerle desteklenmesi onları konuyu daha iyi özümsemesini sağlamıştır. Katılımcı öğrenciler fark ettikleri eksiklikleri belirtip eğitimin geliştirilmesi için de çok değerli tavsiyeler sunmuşlardır.

Sonuç olarak Yargıtay Etik İlkeleri Klinik Çalışması amacına ulaşmış, öğrencilerin en azından etik ilkelerden haberdar olmaları sağlanmıştır.

